

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Prof. dr Andrzej ZOLL

00-090 Warszawa
Al. Solidarności 77

Tel. centr. 551 77 00
Fax 827 64 53

Warszawa, 24 stycznia 2002 r.

35416

RPO/397419/2002/III/JJ/LN

Pan
prof. dr Jerzy Hausner
Minister Pracy
i Polityki Społecznej

Szanowny Panie Ministrze,

Z dniem 1 stycznia 2001 r. weszły w życie (z nielicznymi wyjątkami): ustawa z dnia 17 grudnia 2001 r. o zmianie ustawy o funduszu alimentacyjnym, ustawy o zasiłkach rodzinnych, pielęgnacyjnych i wychowawczych i ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. Nr 154, poz. 1791) oraz ustawa z dnia 17 grudnia 2001 r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej, ustawy o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży, ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz o zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 154, poz. 1792).

Ustawy te weszły w życie bez odpowiedniej *vacatio legis*. Problem ten, wiążący się ściśle ze sferą praw i wolności obywatelskich, stał się przedmiotem mego wystąpienia do Prezesa Rady Ministrów (pismo RPO/385379/02/V/ST z dnia 15 stycznia 2002 r.).

Niestety, dotychczas niewykonane zostały upoważnienia do wydania wskazanych w tych ustawach rozporządzeń. Prowadzi to do naruszenia prawa osób ubiegających się o zasiłek stały z tytułu opieki nad dzieckiem wymagającym stałej opieki z powodu niemożności uzyskania orzeczenia o niepełnosprawności.

W świetle znowelizowanego od 1 stycznia 2002 r. art. 27 ustawy z dnia 29 listopada 1990 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 1998 r. Nr 64, poz. 414 ze zm.) zasiłek stały przysługuje osobie zdolnej do pracy, lecz nie pozostającej w zatrudnieniu ze względu na konieczność sprawowania opieki nad dzieckiem wymagającym stałej pielęgnacji,

polegającej na bezpośredniej, osobistej pielęgnacji i systematycznym współdziałaniu w postępowaniu leczniczym, jeżeli dochód rodziny nie przekracza półtora krotnego dochodu określonego zgodnie z art. 4, a dziecko ma oznaczoną niepełnosprawność wraz ze wskazaniami, o których mowa w art. 6 b ust. 3 pkt 7 i 8 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 123, poz. 776 ze zm.).

Zgodnie ze stanowiskiem Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej zaświadczenia lekarskie stanowiące podstawę do ustalenia prawa do zasiłku pielęgnacyjnego wydane pod rządami dotychczasowych przepisów (tj. do dnia 31 grudnia 2001 r.) zachowują ważność do upływu okresu, na który zostały wydane.

Zasiłki na dalszy okres, a także pierwszorazowa decyzja w tym zakresie może być podjęta po 1 stycznia 2002 r. wyłącznie na podstawie orzeczenia o niepełnosprawności.

Tymczasem świadczenia pieniężne z pomocy społecznej przyznaje się i wypłaca za okres miesiąca kalendarzowego, począwszy od miesiąca, w którym został złożony wniosek wraz z wymaganą dokumentacją (art. 43 ust. 6 ustawy o pomocy społecznej). Powstaje zatem problem uprawnień do zasiłków stałych osób ubiegających się o te świadczenia po 1 stycznia 2002 r., które nie będą mogły przedłożyć - z przyczyn od nich niezależnych - orzeczenia o niepełnosprawności. Może to prowadzić do pozbawienia takich osób należnych świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej przez okres kilku miesięcy, niezbędny na wdrożenie nowego systemu orzekania o niepełnosprawności.

Działając na podstawie art. 16 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147) zwracam się z uprzejmą prośbą o informację o zajętych przez Pana Ministra stanowiskach w tej sprawie.

Z wyrazami szacunku

/-/ Prof. dr Andrzej Zoll